

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 martie

Seria I, Anul XXXII, Nr. 9 (390), 2026

Imagine: <https://www.donguido.it>

Revista *Vestitorul* urează, cu prilejul Sfintei Sărbători a Paștelui, tuturor colaboratorilor, cititorilor și credincioșilor Sărbători Fericite!

CRISTOS A ÎNVIAT!

SCRISOARE PASTORALĂ

LA SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII DOMNULUI 2026

Dragi credincioși,

„Înainte de sărbătoarea Paștelui, Isus, știind că a sosit ceasul Său să treacă din lumea aceasta la Tatăl, iubind pe ai Săi care erau în lume, i-a iubit până la sfârșit” (Ioan 13,1). Cuvântul făcut trup, din iubire, se dăruiește și deschide omenirii drumul vieții. Acesta este momentul decisiv al istoriei mântuirii: într-o seară de început de veac, în încăperea Cinei celei de Taină, plutea tainic întreaga dramă a omenirii. Acolo, la sfârșitul cinei, Isus săvârșește un gest neașteptat: Se ridică de la masă, Își pune deoparte hainele, ia un lighean cu apă și, cu un ștergar, începe să spele și să ștergă picioarele pline de praf ale învățăceilor. „Cel care a creat cerul și pământul, spune Sfântul Augustin, spală picioarele oamenilor” (1).

Emoția era adâncă și, în tăcerea acelei clipe, se prefigura deja vânzarea lui Isus și toate cele ce aveau să urmeze: batjocura, crucea și răstignirea, oțetul și cununa de spini, dar și mormântul și Învierea. Acolo, la Cina cea de Taină, îl vedem pe Isus - Domnul - plecându-Se până la pământ înaintea omului, într-o slujire desăvârșită și într-

o iubire care întrece orice măsură: „Cel Preaînalt S-a smerit pentru a-i ridica pe cei căzuți - *Altissimus humiliavit se ut humiles erigeret*”, spune tot Sfântul Augustin. În acea seară se deschide începutul trecerii: precum poporul ales a trecut prin Marea Roșie spre pământul făgăduinței, tot astfel Isus trece de la Cină la cruce și la Înviere, pentru ca și noi să moștenim Împărăția.

Dragi credincioși,

În lumina Învierii înțelegem și această aplecare a lui Isus pentru a spăla picioarele omului, această coborâre plină de milostivire în realitatea vieții de fiecare zi. Astăzi, prin toate mijloacele de informare, auzim despre război și violență, despre frică și neîncredere, și vedem dare de fum ridicându-se din explozii și suferințe de nedescris. Toate acestea ne tulbură și ne aduc aminte de ceea ce ne spune Evanghelia: că, în urmă cu două mii de ani, Cristos a fost trădat și arestat, purtat de la Ana la Caiafa, de la Pilat la Irod, judecat fără milă și silit să-și poarte crucea pe Golgota. A fost un proces nedrept, care l-a condamnat pe „Cel care a zidit cerul și pământul” (2) printr-o manipulare politică - am spune noi astăzi. Vedem cum, ieri ca și astăzi, aceleași realități se repetă în multe locuri ale lumii.

În acest context, în care în peste 56 de locuri există focare de război, Sfântul Părinte, Papa Leon, s-a aplecat la picioarele mai-marilor popoarelor, asemenea Mântuitorului, și le-a cerut acestora să ajungă la pace: la o „pace dezarmată și dezarmantă”; la o „pace lipsită de arme și departe de logica forței și a violenței”; la o „pace capabilă să transforme și să dezarmeze inimile”; la o pace „umilă și perseverentă, după chipul lui Cristos cel înviat și după exemplul Sfântului Francisc de Assisi” (3).

Nu uitați: suntem în Ziua Învierii! Cristos a biruit suferința și violența din lume; S-a pogorât la iad și a înfrânt moartea; i-a ridicat pe cei din morminte și nouă ne-a redat demnitatea de fii ai lui Dumnezeu în „Cristos, cel care a împăcat lumea cu Sine” (4). „Disprețuit era și cel din urmă dintre oameni, om al durerilor și cunoscător al

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Cristian Ciulea, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Silvia Pantîș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it;

Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Diacon **Claudiu Boda**

Magazin „Sfânta Tereza”

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

suferinței; disprețuit și nebăgat în seamă” (5), dar, „pe Isus, Dumnezeu L-a înviat, iar noi toți suntem martori” (6), iar acest adevăr schimbă perspectiva suferinței și ne face să înțelegem că moartea este biruită. De aceea, suntem chemați să credem în Înviere și în puterea binelui care va birui lumea, „Înviat-a Cristos și viața stăpânește” (7).

Dragi credincioși

În lumea de astăzi, chiar dacă multe dintre structurile care păreau stabile se dovedesc fragile, chiar dacă societățile devin tot mai polarizate, chiar dacă apar mereu noi ideologii și viitorul pare nesigur, Învierea Domnului rămâne singura certitudine stabilă și reală. Ne-a spus-o Isus: „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece” (8). Ne-a spus-o și Papa Benedict al XVI-lea: „Învierea lui Cristos nu este o întoarcere la viața biologică anterioară, ci trecerea într-o viață nouă, care deschide o dimensiune definitivă a existenței umane” (9). Prin Învierea Domnului se inaugurează o nouă ordine a realității în Cristos cel Înviat, iar credința pascală nu se sprijină pe ideologii sau sisteme politice, ci doar pe Cristos, Domnul cel viu, prezent în mijlocul nostru. „Credința nu este o ideologie, spune Papa Francisc, ci întâlnirea cu o Persoană vie” (10), întâlnirea cu Isus Cristos. De aceea, Învierea Domnului transformă modul nostru de a trăi. Căci „cel care și-a curățit inima, spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, nu mai vede în nimeni un dușman”, ci devine el însuși semn al vindecării inimii și trăiește pacea interioară de care toți avem nevoie.

Dragii mei,

În timpul Postului am fost alături de Domnul și de învățăceii Săi la Cină, dar și în grădi-

na Ghetsimani, precum și pe Golgota. Am văzut mormântul gol, iar acum, pe drumul vieții noastre, ne întâlnim cu femeile mironosițe, care ne îndeamnă să mergem și să vestim Învierea, căci și pe noi Isus ne așteaptă în Galileea.

Astăzi, Isus cel înviat ne întreabă pe fiecare: „Pe cine cauți, omule? „De ce plângi” (11) femeie? El, Domnul cel viu, „vine și stă în mijlocul nostru și ne zice”: „Pace vouă!” „Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi” (12). Cu toții, în aceste zile de Paști, suntem

chemați și trimiși să vestim lumii că războiul nu este ultima realitate a istoriei și că frica nu este ultimul limbaj al omului, ci că ultimul verdict al lui Dumnezeu este Învierea și Viața!

Nu uitați: Învierea, așa cum s-a prefigurat la Cina cea de Taină și așa cum au așteptat-o femeile la mormânt, „cu teamă, dar și cu iubire” (13), este victoria iubirii asupra fricii. Este singura revoluție care

nu naște alte războaie, ci aduce pace, bucurie, speranță și iubire!

Vă doresc tuturor Sărbători binecuvântate, cu pace în suflet, cu bucuria credinței și cu lumina Învierii în viața fiecăruia!

Cristos a Înviat!

+ Virgil Bercea
Episcop

(1) Cf. Sf. Augustin, *In Ioannis Evangelium Tractatus*, 55; (2) Psalmi 124, 8; (3) Papa Leon al XIV-lea, *Mesajul pentru Ziua Mondială a Păcii 2026*; (4) Cf. 2 Corinteni 5, 19; (5) Isaia 53, 3; (6) Faptele Apostolilor 2, 32; (7) Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia Pascală*; (8) Matei 24, 35; (9) Papa Benedice XVI, *Isus din Nazaret*; (10) Papa Francisc, *Evangelii Gaudium*, 88; (11) Ioan 20, 15; (12) Cf. Ioan 20, 19-21; (13) Cf. Matei 28, 8.

Alocuțiunea Papei Leon al XIV-lea la Rugăciunea *Angelus*

Suntem chemați să ne trăim credința
15.03.2026

Dragi frați și surori, o duminică frumoasă!

Lectura evanghelică a celei de-a patra duminici din Postul Mare relatează vindecarea unui orb din naștere (cf. Ioan 9,1-41). Prin simbolismul acestei relatări, evanghelistul Ioan ne vorbește despre misterul mântuirii: în timp ce noi eram în întuneric, în timp ce omenirea umbla în beznă (cf. Isaia 9,2), Dumnezeu l-a trimis pe Fiul Său ca lumină a lumii, pentru a deschide ochii orbilor și a ne lumina viața.

Profeții anunțaseră că Mesia va deschide ochii orbilor (cf. Isaia 29,18; 35,5; Psalmul 146,8). Isus însuși a confirmat autenticitatea misiunii Sale arătând că „orbii își recapătă vederea” (Matei 11,5) și s-a prezentat cu cuvintele: „Eu sunt lumina lumii” (Ioan 8,12). Cu siguranță, noi toți putem spune că suntem „orbi din naștere”, pentru că singuri nu putem vedea misterul vieții în toată profunzimea Sa. Acesta este motivul pentru care Dumnezeu s-a făcut trup în Isus, pentru ca lutul umanității noastre, modelat de suflarea harului Său, să primească o lumină nouă, capabilă să ne ajute să ne vedem pe noi înșine, pe ceilalți și pe Dumnezeu în adevăr.

Este izbitor faptul că, de-a lungul secolelor, s-a răspândit și persistă până în zilele noastre opinia că credința este un fel de „salt în întuneric”, o renunțare la gândire, astfel încât a avea credință ar însemna a crede „orbeste”. Cu toate acestea, Evanghelia ne arată că, prin contactul cu Cristos, ni se deschid ochii. Într-adevăr, autoritățile religioase îl întreabă cu insistență pe orbul vindecat: „Atunci cum ți s-au deschis ochii?” (Ioan 9,10); și din nou: „Cum ți-a deschis El ochii?” (v. 26).

Frați și surori, și noi suntem vindecați de iubirea lui Cristos și suntem chemați să ne trăim credința cu „ochii deschiși”. Credința nu este un act orb, o renunțare la rațiune sau o retragere într-un fel de certitudine religioasă care ne face să ne întoarcem privirea de la lume. Dimpotrivă, credința ne ajută să vedem lucrurile „așa cum le vede Isus însuși, cu proprii Săi ochi: este o participare la modul Său de a vedea” (Lumen Fidei, 18). În acest sens, credința este o invitație la a ne „deschide ochii”, așa cum a făcut Domnul, mai ales față de suferința altora și față de necazurile lumii.

Astăzi, într-un mod special, în fața numeroaselor întrebări ale inimii umane, precum și a situațiilor tragice de nedreptate, violență și suferință care marchează epoca noastră, este esențial ca credința noastră să fie alertă, atentă și profetică. Ea trebuie, de asemenea, să ne deschidă ochii la întunericul lumii și să aducă altora lumina Evangheliei prin angajamentul nostru față de pace, justiție și solidaritate. Să-i cerem Fecioarei Maria să mijlocească pentru noi, astfel încât lumina lui Cristos să deschidă ochii inimilor noastre și să ne permită să îi dăm mărturie cu simplitate și curaj.

Să ne eliberăm din mormântul egoismului
22.03.2026

Dragi frați și surori, bună dimineța!

În această a cincea duminică din Postul Mare, liturgia proclamă Evanghelia învierii lui Lazăr (cf. Ioan 11,1-45). În parcursul Postului Mare, acesta este un semn care vorbește despre victoria lui Cristos asupra morții și despre darul vieții veșnice, pe care îl primim prin Botez (cf. Catehismul Bisericii Catolice, nr. 1265). Astăzi, Isus ne spune și nouă, așa cum i-a spus Martei, sora lui Lazăr: „Eu sunt învierea și viața. Cel care crede în Mine, chiar dacă moare, va trăi; și oricine trăiește și crede în Mine nu va muri în veci” (Ioan 11,25-26).

Liturgia ne invită astfel, în lumina faptului că Săptămâna Mare se apropie, să retrăim evenimentele Pătimirii Domnului – intrarea în Ierusalim, Cina cea de Taină, judecata, răstignirea, îngroparea – pentru a le înțelege sensul cel mai autentic și a ne deschide față de darul harului pe care îl conțin. Aceste evenimente își găsesc împlinirea în Cristos cel înviat, care a biruit moartea și trăiește în noi prin Botez, pentru mântuirea noastră și pentru plinătatea vieții.

Harul Său luminează această lume, care pare să caute în mod constant noutatea și schimbarea, chiar cu prețul sacrificării lucrurilor importante – timp, energie, valori, afecțiuni – ca și cum faima, bunurile materiale, divertismentul și relațiile trecătoare ne-ar putea umple inimile sau ne-ar putea face nemuritori. Este un simptom al dorinței de infinit pe care fiecare dintre noi o poartă în interiorul său, o nevoie care nu poate fi satisfăcută de lucrurile trecătoare. Nimic finit nu poate potoli setea noastră interioară, pentru că suntem creați pentru Dumnezeu și nu găsim pace până nu ne odihnim în El (cf. *Confesiuni*, I, 1.1).

Episodul învierii lui Lazăr ne invită, așadar, să ascultăm această nevoie profundă și, cu puterea Duhului Sfânt, să ne eliberăm inimile de obiceiuri, condiționări și moduri de gândire care, asemenea unor bolovani, ne închid în mormântul egoismului, al materialismului, al violenței și al superficialității. În aceste locuri nu există viață, ci doar confuzie, nemulțumire și singurătate. Și Isus ne strigă: „Vino afară!” (Ioan 11,43), îndemnându-ne să ieșim din aceste spații înguste, reînnoiți de harul Său, pentru a umbla în lumina iubirii, ca femei și bărbați noi, capabili să sperăm și să iubim, fără calcule și fără măsură, după modelul iubirii Sale infinite. Fie ca Fecioara Maria să ne ajute să trăim aceste zile sfinte cu credința, încrederea și fidelitatea ei, astfel încât experiența glorioasă a întâlnirii cu Fiul ei înviat să se reînnoiască în noi în fiecare zi.

Ioan F. POP

Posteritatea lui Iosif Vulcan

Personalitate paradigmatică a culturii românești, Iosif Vulcan – de la nașterea căruia se împlinesc 185 de ani - a fost un autor plurivalent, unul care s-a manifestat în diferite registre literare, de la poezie și teatru la nuvele, note de călătorie și traduceri. Dar activitatea sa predilectă s-a desfășurat în paginile revistei Familia, revistă de care și-a legat numele cărturarul și jurnalistul bihorean, pe care a condus-o aproape patruzeci și doi de ani, fiind una dintre cele mai vechi publicații. Preocupările sale literare și publicistice au fost dublate de o efervescentă a acțiunilor culturale menite a valorifica întregul potențial creativ al spațiului românesc concomitent cu impulsivizarea conștiinței naționale, practicînd un activism în care s-a angajat total, cu o consecvență rar întâlnită în mediul scriitoricesc. Spirit iluminist și înflăcărat promotor literar, acesta a contrapus vicisitudinilor istorice redutele apărării limbii și pe cele ale spiritualității în diversele ei forme de manifestare.

Posteritatea unei asemenea personalități culturale - de numele căreia se leagă debutul în literatura noastră a poetului Mihai Eminescu, preocuparea pentru teatru, pentru folclorul autohton, pentru tradiții - se cuvine a fi perpetuată prin activități care să îl mențină prezent în memoria colectivă. Căci respectul autentic manifestat pentru cel care a lucrat la temelia literaturii noastre ar trebui să conțină nu doar imboldul de a-i continua idealul creativ, ci și dorința de a cunoaște trecutul acestei literaturi, a modului de a o înțelege și valoriza în datele ei esențiale. După cum se poate observa, posteritatea lui Iosif Vulcan este oarecum asigurată dacă, la o privire sumară, constatăm că numele lui este purtat de două muzee, o casă memorială, o școală, o stradă și o... parcare. Posteritate la care contribuie cu pasiune și însuflețire distinsa familie de medici, Genica și Florin Vulcan, cei care au inițiat și ridicat, din dorința expresă de a-i cinsti memoria ilustrului lor înaintaș, un bust și un

muzeu la Șinca Veche, localitate unde s-au născut tatăl și bunicul cărturarului. Remarcabilele lor fapte nu s-au mărginit doar la ridicarea din fonduri proprii a bustului și a muzeului, ci, prin stăruința recuperativă arătată față de reputatul predecesor, au trecut la îmbogățirea spațiului expozițional cu publicații și volume tematice specifice. În acest demers muzeologic, Genica Vulcan s-a reprofilat în scrierea și editarea unor cărți legate de biografia mentorului revistei, dar și de subiectele culturale susținute în paginile acesteia, dedicîndu-se cu sagacitate explorării diverselor surse documentare. Activitate continuată în descendența exemplarității lui Iosif Vulcan, a misionarismului celui care a stimulat cu benevolență condeiele literare ale momentului, dar și a omului afabil și generos care aprecia talentul în diferitele sale înfăptuiri, cultivîndu-l cu obstinație.

De altfel, el este un caz rar în literatura română, pentru că îi admira pe scriitorii mai valoroși decît el, îi publica și îi încuraja să persevereze în această nobilă misiune. Chiar și în cazul debutului lui Eminescu din revista Familia este vorba mai mult despre o efuziune a generozității și altruismului manifestate de Vulcan decît de o previziune de natură axiologică. Referindu-mă tangențial la acest aspect, mi-am îngăduit, cîndva, să-l parafrazez pe filosoful Constantin Noica, în legătură cu afirmația sa referitoare la Eminescu, conform căreia el este „omul deplin al culturii românești”, considerînd că și pe Vulcan am putea să-l numim omul deplin al generozității literare. Toate aceste considerente denotă munificența și deschiderea publicației vulcaniene, dorința patronului acesteia de a recupera orice autor care abordează o expresivitate de factură literară, orice realizare care vine în folosul culturii și a identității românești. Idealuri și realizări care merită reținute pe răbojul temporalității. În ceea ce privește posteritatea lui Iosif Vulcan, aceasta se află sub bune auspicii și datorită destoinicilor lui urmași.

Silviu SANA

Cum și cât cunoaștem și mărturisim istoria Bisericii noastre Română Unită cu Roma? (1)

Deseori se întâmplă să vorbim despre cât și cum cunoaștem din trecutul nostru – recent sau mai îndepărtat – și apoi să avem oarecare neliniști în privința adevărului pe marginea unui subiect pe care l-am discutat cu unul dintre amici.

Astăzi, cel mai la îndemână e să iei telefonul sau să „aprinzi” calculatorul, să te „conectezi” la internet și să obții repede informația de care ai nevoie, pentru a da o replică celuilalt. În spațiul virtual, mai ales pe platformele sociale, e la modă acest schimb de replici. Totuși, rămân chestiuni nerezolvate în multe privințe. Se simte ceva din vechile dispute medievale, numite *Disputationes*. Acestea erau, în principal, dezbateri academice, create cu scopul pentru a rezolva probleme filosofice și teologice. Termenul a rămas faimos prin opera lui Cicero, *Tusculanae Disputationes*, o serie de cinci cărți filosofice despre moarte, durere și emoții. Aceste dialoguri stoice analizau fericirea și etica, fiind un punct central în învățământul universitar medieval, punând în balanță argumente *pro* și *contra*. Scopul era înțelegerea, adică raționalizarea problemelor umane și astfel să se atingă liniștea sufletească.

Astăzi, dacă se simte ceva din vechile dispute medievale, acestea s-au mutat din spațiul academic în marele „câmp” al internetului, unde „toată lumea” are „dreptul” de a dezbate cu oricine și pe orice temă. Și uite așa, „toată lumea” a îmbrăcat „toga” eruditului de altă dată și a devenit, rapid, porta-vocea unui adevăr. Și „toată lumea” e un fenomen colectiv, o psihoză care ne otrăvește mintea și sufletul. Unii asistă pasiv, alții acționează. Între cei care „acționează” sunt așa numiții *influenceri*. Anume, cei care vor să convingă masele, adică acei zeci de mii de oameni care „citesc” de pe rețele sociale. Nu mai contează pregătirea și educația, ci doar că respectivul are tupeu (cf. DEX = îndrăzneală, cutezanță care întrece limita cuvenită) și știe, dar nu cunoaște în profunzime, ceva! Și acel ceva, chiar dacă e frântură de adevăr, trebuie spus tuturor!

Da, acestea sunt vremurile de azi. Dacă în urmă cu 30-40 de ani exista o categorie de semi-docți care răstălmăceau adevărul, făcând referințe la o bibliografie minimă, astăzi acea categorie nu mai există ci s-a transformat, peste noapte am putea spune, în „experți” ai manipulării, ai dezinformării și ai minciunii! Și în această capcană – de a deveni *influencer* – poate cădea oricine are cutezanța de a trece peste „bariera” bunului simț, a limitelor sale date de statutul său profesional și uman.

Oare de ce se întâmplă acest fenomen chiar între noi, creștinii timpurilor noastre? Răspunsul este legat de educația primită în familie, școală și la biserică. Totodată, este legat și de cateheza făcută în cadrul Bisericii. Astfel,

ne aducem aminte de cateheza ținută de preotul nostru din *Catehismul Bisericii Catolice* care ne vorbea despre darurile Spiritului Sfânt, în cazul de față fiind vorba de darul „științei”, „înțelegerii” și al „înțelepciunii”. Se poate ca unii din generația născută înainte de 1989 să nu fi avut ocazia să aibă parte de cateheza Bisericii datorită persecuției comuniste. Dar, prin intermediul educației (familie, școală, sau pur și simplu al dorinței de a fi autodidact) aceste persoane s-au format deosebit de bine, grație lecturilor bune și al contactului cu oameni de calitate.

Ca și creștini – dornici de a cunoaște și răspândi adevărul, la fel ca orice om de bunăvoință – avem datoria de a cerceta Sfânta Scriptură care, încă din vremurile biblice, ne avertizează de pericolul minciunii și al neadevărului: „Așa grăiește Domnul Dumnezeu: Vai de proorocii cei mincinoși, care urmează duhul lor și nu văd nimic!” (Iezechiel 13,3); „Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori.” (Matei, 7, 15); „Timotei, păzește comoara ce ți s-a încredințat, depărtându-te de vorbirile deșarte și lumești și de împotrivrile științei mincinoase” (Timotei 6, 20).

Din înțelepciunea antichității, celebrul filosof Aristotel ne ajută să înțelegem și să definim mai bine cu ce „instrumente” putem avea acces la cunoașterea trecutului, spunând că „cunoașterea și priceperea sunt mai degrabă apanajul științei decât al experienței” (2). Vorbindu-se despre știință încă din acele timpuri, observăm că cercetarea trecutului nu poate fi lasată la îndemâna oricui, fiind încredințată unei categorii de oameni pregătiți pentru acest lucru: istoricii. Paul Veyne (1930-2022), un cunoscut istoric francez, definea foarte simplu pe cei care se îndeletnicesc să scrie istorie: „Istoricii povestesc evenimente adevărate în care actor este omul; istoria este un roman adevărat” (3).

Deja, cu acest bagaj de idei prețioase, înțelegem că istoria – înțeleasă ca o căutare a faptelor din trecut, o poveste moralizatoare pentru prezent și viitor, o știință ce caută să acopere realitatea vieții cotidiene din înțelegerea faptelor trecutului – trebuie lăsată în mâna specialiștilor. Aceștia, cu instrumentele specifice de cercetare, au datoria morală de a scoate la lumină evenimentele trecutului pe care să le interpreteze obiectiv pentru progresul întregii societăți umane. Despre căutarea adevărului, Sfântul Papă Ioan Paul al II-lea (1920-2005) spunea: „Astăzi, prima grijă a noastră trebuie să fie cea a adevărului, atât pentru nevoie noastră interioară cât și pentru slujirea pe care o îndeplinim. Nu putem semăna greșeala sau lăsa umbra îndoielii!” (4)

Abia acuma, după ce am conștientizat realitatea în care trăim și ne-am „hrănit” atât din înțelepciunea bi-

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

blică, a antichității cât și a vremurilor recente, putem să „stăm de vorbă” despre cât și cum cunoaștem din istoria Bisericii noastre greco-catolice. Facem acest demers din datorie față de adevăr, căutând lucruri noi, scopul fiind acela de a înțelege cât mai bine prezentul și realitatea cotidiană. Nu facem acest lucru pentru a ne hrăni orgoliul interior și a ne valida anumite convingeri, ci pentru a rămâne fideli principiilor enunțate mai sus.

Cât cunoaștem din istoria Bisericii greco-catolice? După ultimele cercetări și raportându-ne la istoria altor biserici – mă refer aici la Biserica romano-catolică și la cea reformată – cunoaștem mai mult decât am cunoscut înainte de 1948, dar încă insuficient pentru a alcătui o istorie generală a greco-catolicismului românesc din spațiul Transilvaniei, Banatului, Partium-ului (Arad, Bihor, Sătmăr) și Maramureș. Dacă înainte de 1948, s-au întocmit monografii și biografii bine documentate, atingându-se un nivel bun în privința calității scrisului istoric, mai ales că autorii erau clerici formați în instituții teologice catolice de prestigiu din Europa, după acel fatidic an, odată cu suprimarea Bisericii noastre, a existat o perioadă de stagnare. Reînvierea scrisului istoric pe tema Bisericii greco-catolice apare mascat în anii comunismului, istoricii laici scoțând în evidență mai ales mișcarea națională a românilor din Transilvania, clădită pe curentul „Școlii Ardelene”, rod al clericilor din sânul Bisericii greco-catolice românești. Așa s-au născut studii și lucrări care au dezvoltat teme privind implicarea clericilor și laicilor greco-catolici în cadrul emancipării națiunii române din Transilvania din punct de vedere social, cultural și politic. După anul 1990, cercetarea se adâncește prin accesul la documentele din fondurile arhivistice preluate abuziv de la cele cinci eparhii: Blaj, Oradea, Cluj-Gherla, Lugoj și Baia Mare. Astfel, documentul de arhivă devine reper fundamental pentru o lucrare de calitate în istoria Bisericii greco-catolice.

Pentru cei care se încumetă – din pasiune, curiozitate sau pur și simplu pentru că vor să urmeze îndemnul Sfântului Augustin „Tolle Lege – Ia și citește” – să se aventureze în istoria Bisericii greco-catolice, e important să știe unde se găsesc lucrările și cine le-au scris. Un reper fundamental în accesul la cărțile de specialitate sunt bibliotecile (județene, universitare, municipale, bisericesti). De exemplu, în cadrul unei biblioteci județene, exemplarele de carte și presă veche le găsim la secția „Colecții Speciale”. La secția de „Împrumut carte adulți” sau la „Sala de lectură” găsim literatura de specialitate de după 1952: monografii, studii de istorie locală, ediții de documente, sinteze de istorie, memorii, articole din ziare. Lecturi despre „începuturi” și „perioada de înflorire” sunt semnate de autorii care au scris în perioada secolelor XVIII-XX până în 1948. Ei sunt generația 1, 2 și 3 a „Școlii Ardelene”: Gheorghe Șincai, Samuil Micu, Petru Maior, Timotei Cipariu, Iosif Papp-Szilaghyi, Ioan Micu Moldovan, Alexandru Gra-

ma, Augustin Bunea, Ioan Ardeleanu, Tit Bud, Zenovie Pâclișanu, Elie Dăianu, Nicolae Comșa, Iacob Radu, Ioan Georgescu, Petru Tămâian, Vasile Vartolomei, Aloisiu Ludovic Tăutu, ș.a. După 1989, odată cu repunerea Bisericii în legalitate, apar, pe lângă literatura memorialistică a supraviețuitorilor, lucrări semnate nu doar de către preoți cât mai ales de către istoricii laici. Despre perioada de persecuție comunistă cele mai apropiate de adevărul istoric sunt memoriile (Cardinalul Iuliu Hossu, Ioan Ploscaru, Alexandru Rațiu, Mesaros Simion, Alexandru Todea, ș.a.). Urmează apoi lucrările generale și de specialitate (semnate de Silvestru A. Prunduș, Clemente Plaiianu, Ioan M. Bota, Marcel Știrban, Ovidiu Bozgan, Remus Mircea Birtz, Vasile Cristian, Marius Bucur, Anton Rus, ș.a.) și edițiile de documente adunate din arhiva CNSAS (semnate de Sergiu Soica). Pentru perioada secolelor XVII-XX, câteva nume consacrate merită amintite, atât dintre universitari, cercetători sau simpli pasionați de istorie: Pompiliu Teodor, Blaga Mihoc, Gheorghe Gorun, Nicolae Bocșan, Ovidiu Ghitta, Remus Câmpeanu, Cornel Sigmirean, Iudita Călușer, Greta Miron, Ciprian Ghișa, Laura Stanciu, Daniel Dumitran, Ana Dumitran, Laura Stanciu, Ioan Horga, Cristian Barta, Tiberiu Ciorba, Ion și Cecilia Cârja, Mirela Popa Andrei, Ioana Bonda, Gabriela Rus, Alexandru Haiduc, Lucian Turcu, Ioan Ardelean Pruncu, Constantin Demeter, Traian Ostahie, ș.a.

Cum și cât mărturisim despre istoria Bisericii noastre? În primul rând, citind și informându-ne temeinic din lecturile de calitate semnate de cei pe care i-am amintit mai sus. În al doilea rând, evitând a da sentințe de genul „istoria noastră este cea mai măreață, cea mai glorioasă etc.”, aducându-ne aminte de cuvintele Sf. Ioan Paul al II-lea: „Este important de explicat că istoria oamenilor, cu semnele ei contradictorii de har și de păcat, de măreție și meschinărie, este asumată de Dumnezeu în Fiul său, Isus Cristos și oferă deja o schiță a veacului ce va veni” (5). În al treilea rând, prin vorba bună, dialog constructiv, prin întâlniri cu persoane capabile să poarte un dialog simplu și echidistant pe marginea unui subiect istoric, fără a intra în dispute pătimase care pot degenera. În al patrulea rând, recomandând lectura unor cărți deja citite și înțelese.

Anul trecut am celebrat „Anul Cardinal Iuliu Hossu” și, în acest context, putem învăța multe din memoriile Fericitului Iuliu Hossu, despre cum și cât mărturisim despre istoria Bisericii Greco-Catolice din România. Cele câteva citate redată mai jos din opera acestui venerabil ierarh, îndeamnă la meditație pentru a înțelege mai bine trecutul recent al Bisericii greco-catolice din România în perioada de persecuție.

„Tot ceea ce am spus a fost o sfântă datorie a mea și ce am făcut nu a fost din mine și de la mine, ci de la Domnul, [...] iartă-mă, Doamne, și ajută-mă să duc la

(continuare în pag. 8)

Ziua Mărțișorului, la „Casa Frențiu”

Primăvara a fost întâmpinată cu bucurie și emoție la Centrul rezidențial „Casa Frențiu”, unde beneficiarii au trăit momente de suflet alături de membrii Uniunii Județene a Pensionarilor Bihor, în cadrul unei întâlniri dedicate tradiției Mărțișorului – simbol al renașterii, al speranței și al începuturilor.

Evenimentul a fost deschis de coordonatorul centrului, Teodora Boda, care le-a vorbit celor prezenți despre semnificația apropierei dintre oameni într-un loc în care viața se trăiește împreună zi de zi. „Într-un centru pentru persoane vârstnice, «aproapele» nu este un cuvânt abstract. Este colegul de masă, vecinul de cameră, mâna care se întinde la nevoie sau zâmbetul oferit într-o zi mai grea.” În același spirit, aceasta a amintit că sărbătoarea Mărțișorului nu marchează doar venirea primăverii în natură, ci și „primăvara din inimile noastre”, îndemnându-i pe cei prezenți să își ofere unii altora timp, ascultare și încurajare, pentru că iubirea nu are vârstă, iar bunătatea nu iese niciodată la pensie.

Întâlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă și plină de emoție. Corul „Margareta” al Uniunii Pensionarilor a oferit momente muzicale deosebite, iar vocile participanților s-au unit, la un moment dat, și în rugăciune. Momentele de recitare și cântec au adus zâmbete și amintiri frumoase în sufletele celor prezenți. Patru dintre rezidenți au recitat poezii, iar unul dintre ei a prezentat, pentru prima dată, creații lirice proprii, care au impresionat prin sensibilitatea și profunzimea mesajului.

Evenimentul a fost coordonat de Miorița Sățeanu, care a vorbit despre valoarea apropierei dintre oameni, sub tema „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși”,

subliniind cât de important este ca oamenii să rămână uniți prin grijă, respect și bunătate.

La finalul întâlnirii, într-un gest de apreciere și recunoștință, rezidenții „Casei Frențiu” au oferit flori doamnelor care ne-au vizitat, ca semn al bucuriei de a fi împărtășit împreună aceste clipe de început de primăvară. La rândul lor, oaspeții au dăruit mărțișoare lucrate manual doamnelor din cadrul centrului.

Astfel de întâlniri ne reamintesc că primăvara nu înseamnă doar renașterea naturii, ci și renașterea speranței, a prieteniei și a bucuriei de a fi împreună. Mulțumim invitaților noștri pentru prezență, pentru momentele de bucurie dăruite și pentru că, prin cântec, cuvânt și prietenie, au adus o frumoasă primăvară în inimile rezidenților „Casei Frențiu”.

Teodora BODA
Coordonator

(urmare din pag. 7)

bun capăt această istorie, căci istorie este, fără să greșesc în expunerea adevărului Tău, Isuse Doamne **(6)**.

[...] „Noi eram uniți sufletește în marea și greaua luptă pentru libertatea neamului, istoria o dovedește, una sută de ani de la Adunarea de pe Câmpia Libertății stă mărturie cum am stat împreună luptând pentru libertatea neamului în toate vremile... **(7)**.

„Judecata este a posterității, a istoriei, dar mai presus de toate judecata este a Atotputernicului în veci Preamăritul Dumnezeu, cumpăna judecății o tine în mână Domnul Isus: «Eu sunt, nu vă temeți»! **(8)**

„[...] prin decrete ni s’au răpit școlile, prin decrete fărădelege se zice că am fost scoși din lege; n’au nici o valoare, sunt nule și neavenite în fața lui Dumnezeu Atotputernicului, a căruia este Biserica și în fața oamenilor, cărora le va grăi istoria adevărul. **(9)**

[...] un moment în istoria mult încercatului nostru neam, în țara scumpă încătușată” **(10)**.

În concluzie, întrebarea din titlul conferinței „cum și cât cunoaștem” a primit câteva răspunsuri necesare pentru o mai bună înțelegere a subiectului isto-

riei Bisericii greco-catolice. Fără a intra în amănunte teologice și istorice, ideile lansate aici sunt o invitație la lectură, nu doar pe internet sau în confortul propriei locuințe, ci mai ales în biblioteci sau arhive, acolo unde contactul cu documentul sau cartea este o călătorie în timp, pe urmele înaintașilor noștri care au căutat să trăiască în lumina Adevărului Veșnic, Cel care toate le plinește la timpul potrivit, după cuvintele profetului: „Le voi lega rănilor ca să-i vindec și le voi descoperi belșug de pace și de adevăr” (Ieremia 33, 6).

(1) Conferință susținută în data de 15 februarie 2026 în catedrala Sfântul Nicolae din Oradea, la invitația Reuniunii Mariane „Neprihănită Zămislire”, prin intermediul doamnei Maria Filimon; **(2)** Aristotel, *Metafizica* (traducere de Ștefan Bezdechi), București, Editura IRI, 1999, p. 14; **(3)** Paul Veyne, *Cum se scrie istoria?* București, Editura Meridiane, 1999, p. 6; **(4)** Ioan Paul al II-lea, *Planul lui Dumnezeu. Decalog pentru mileniul III*, București, Ed. Enciclopedică, 1999, p. 114; **(5)** Ibidem, p. 109; **(6)** *Credința noastră este viața noastră. Memoriile Cardinalului Dr. Iuliu Hossu*, Cluj-Napoca, Editura „Viața Creștină”, 2003, p. 42; **(7)** Ibidem, p. 51; **(8)** Ibidem, p. 142-143; **(9)** Ibidem, p. 142; **(10)** Ibidem, p. 256.

Blândețe în acțiune – un proiect pentru relații mai sănătoase între elevi

Asociația Caritas Eparhial Oradea implementează, în parteneriat cu Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, proiectul „Blândețe în acțiune”, un proiect pilot care propune o inițiativă de prevenire și combatere a *bullying*-ului în mediul școlar. Proiectul își propune să contribuie la crearea unui climat educațional mai sigur, mai empatic și mai incluziv. Activitățile urmăresc să îi ajute pe copii și adolescenți să recunoască situațiile în care un coleg este tachinat, exclus, umilit sau rănit prin cuvinte ori comportamente repetate și să învețe modalități constructive de a reacționa.

În același timp, inițiativa sprijină dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale elevilor și încurajează cadrele didactice să devină actori activi în prevenirea și gestionarea conflictelor dintre copii. Proiectul contribuie astfel la consolidarea unei culturi școlare bazate pe respect, cooperare și sprijin reciproc. Grupul țintă este format din copii cu vârste între 6 și 14 ani.

Prima etapă a proiectului a fost dedicată pregătirii intervenției: au fost dezvoltate instrumente de lucru, proceduri și ghiduri pentru facilitatori.

În săptămâna 2-7 martie a.c., au început activitățile directe cu elevii. Marți, 3 martie, au avut loc primele ateliere la clasele primare, iar joi, 5 martie, au debutat activitățile cu elevii de gimnaziu. Fiecare clasă va participa la patru întâlniri, cu durata de 1–2 ore, conduse de doi specialiști.

Prin aceste ateliere interactive, elevii vor explora teme precum empatia, relațiile sănătoase, curajul de a interveni atunci când un coleg este nedreptățit și modalități constructive de gestionare a conflictelor.

Adela POPA-GHIȚULESCU

Educați să dăruiască

Timp de patru săptămâni, elevii claselor primare și preșcolarii de la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea au demonstrat că bunătatea și solidaritatea se învață încă de la cele mai fragede vârste. Aceștia au strâns alimente neperisabile, produse de igienă și curățenie, fructe, legume și dulciuri, toate destinate persoanelor vulnerabile aflate în grija Asociației Caritas Eparhial Oradea.

Activitatea nu a fost doar un gest de întraajutorare, ci și o veritabilă lecție de viață pentru copii. Îndrumați de învățătoare implicate și dedicate, micii participanți au învățat ce înseamnă să oferi din inimă, fără a aștepta ceva în schimb. Prin fiecare produs adus, ei au înțeles că gesturile simple pot avea un impact profund în viața celor aflați în dificultate.

Implicarea cadrelor didactice a fost esențială în formarea acestor valori. Cu răbdare și grijă, învățătoarele le-au explicat copiilor importanța solidarității și a empatiei, transformând această acțiune într-o experiență educativă autentică. Astfel, școala a devenit nu doar un spațiu al cunoașterii, ci și al formării caracterului.

Răspunsul copiilor a fost unul emoționant. Deși sunt la început de drum, aceștia au dat dovadă de o maturitate și o deschidere sufletească remarcabile, oferind din puținul lor pentru a aduce bucurie altora. În spatele fiecărui dar s-a aflat dorința sinceră de a ajuta și de a face bine.

Un rol la fel de important în reușita acestei inițiative l-au avut părinții, care au sprijinit cu generozitate eforturile copiilor, încurajându-i să se implice și să înțeleagă valoarea dăruirii. De asemenea, cadrele didactice merită întreaga apreciere pentru dedicarea și implicarea lor constantă, pentru modul în care au ghidat și inspirat fiecare copil să participe activ la această acțiune. Împreună, au demonstrat că educația adevărată se construiește prin exemplu și prin fapte.

Beneficiarii acestei acțiuni sunt persoane care se confruntă zilnic cu lipsuri majore: oameni ai străzii și copii din comunități vulnerabile. Pentru ei, fiecare pachet primit înseamnă nu doar un sprijin material, ci și un semn că nu sunt uitați, că există oameni care le poartă de grijă.

Asociația Caritas Eparhial Oradea adresează mulțumiri sincere părinților, învățătorilor și educatorilor care au coordonat colecta.

Teodora BODA

Fiul Omului va fi dat la răstignire

Isus cu ucenicii se întâlnesc în Cenacol, într-o atmosferă tândră, de bucurie, cu dovezi de dragoste din partea Isus care le spune ce mult și-a dorit să mai mănânce încă o dată Paștile cu Ei. Acest încă o dată, deja dă de gândit că ar fi ultimul. Știți le zice, că „peste două zile sunt Paștile și Fiul Omului va fi dat la răstignire”. Le face această destăinuire ucenicilor, pentru a nu fi luați prin surprindere. Faptul că El prezice cu exactitate, este o nouă dovadă a dumnezeirii Sale. Mai mult decât atât, prevede că unul dintre ei îl va trăda, iar ceilalți îl vor părăsi. Ei au început să întrebe care este trădătorul și să-l asigure că vor fi alături de El, orice s-ar întâmpla. După ce au mâncat, Isus a binecuvântat pâinea și vinul și instituind Preasfânta Euharistie le-a dat la toți „să se împărtășească cu Trupul și Sângele Său”. Cu toate că Iuda trădătorul, aude că Isus cunoaște planurile sale criminale, rămâne împietrit în hotărârea sa și caută mijloace pentru a le pune în aplicare. Arhierii și cărturarilor de invidie, că mulțime de oameni îl apreciau și-l urmau, iar ei urma a-și pierde popularitatea, voiau să-l omoare. Caiafa îi convoacă pentru a se sfătui „cum să-l prindă pe Isus cu vicieșug și să-lucidă, dar nu în ziua praznicului ca să nu fie tulburare în popor”. Isus se deplasează cu cei unsprezece ucenici care au rămas, în Grădina Măslinilor. Iuda, care a întors spatele Lui Isus și a luat o altă cale, a vânzării Lui, merge noaptea la cei care-i uneltesc moartea. Avid fiind de bani, dar fără a avea un preț prestabilit îi întrebă: „Ce voiți să-mi dați?” Ei, care ar fi dat o avere ca să-l poată cumpăra, bucurându-se încheie o afacere ieftină cu Iuda. Se învoiesc la 30 de arginți, care era prețul derizoriu a unui sclav, în acele timpuri. Astfel Cel neprețuit, Stăpânul lumii care este Comoara Tatălui, ce deține toate comorile Cerului și a pământului, care este izvor nesecat a tuturor bogățiilor universului, care are toate comorile virtuților, este sufletul Bisericii cu Sângele prețios care poate spăla toate păcatele omenirii, asigurându-ne mântuirea, este vândut la un preț de nimic, de cel ascuns între oamenii Lui de încredere.

Grădina Măslinilor, cea mai prețioasă grădină, unde Isus mergea deseori împreună cu apostolii și într-o atmosferă de pace și iubire se rugau, îl preamăreau pe Tatăl, îi învăța și le dădea sfaturi. De data aceasta s-a îndepărtat de ei, ca să se roage în liniște, dar speră și în rugăciunile lor, ca a unor îngeri protectori. „Rugați-vă ca să nu cădeți în ispită”, le spune. Aco-

lo s-a rugat și pentru noi, pentru că scrutând veacurile vede păcatele omenirii din trecut și viitor, vede toate împărtășaniile sacrilege, toate trădările, care se adaugă la cea a lui Iuda, vede lașitatea unora care se numesc creștini. Grădina a udat-o cu lacrimi și a stropit-o cu Sângele Său scump. Cutremurătoarea și groaznică Lui agonie, suferința sfâșietoare trăită în cele trei ore, nu poate fi explicată. De trei ori s-a întors la cei trei mai apropiați Lui, dar i-a găsit dormind.

Iată, că Iuda vine cu oaste și slujitori ai arhierului, ce poartă felinare, săbii și ciomegi. Se desprinde de ceilalți pentru a-l întâmpina și sărută pe Isus, acesta fiind semnul recunoașterii Lui. „Cu o sărutare vinzi tu pe Fiul Omului?” îi spune cu blândețe. L-au prins și l-au dus inițial la casa arhierului, urmând a se aplica o judecată formală, soarta Lui fiind pecetluită. „Fiul Omului va fi dat la răstignire”. Ucenicii vor fugi speriați. Doar Ioan, femeile evlavioase și îndurerata Lui Mamă, vor parcurge cu tristețe și compasiune Calea Crucii Celui vinovat, că ne-a iubit prea mult.

Isus a așteptat sosirea acestui ceas. Deși dușmanii Lui, nu au dorit ca execuția să fie de Pași, El a vrut altfel. În timpul Paștilor evreiești era jertfit mielul. „El va lua locul mielului pascal, devenind jertfa unică ce va înlocui figurile simbolice ale sacrificiului din Vechiul Testament, va fi Mielul jertfit, care va șterge păcatele lumii”.

Isus a rămas într-o mare grădină, în bisericile noastre creștine.

Dulce Isuse, se spune că ești ascuns în Preasfântul Sacrament. Ești ascuns doar pentru cine nu vrea să te caute, să te vadă, pentru cine te jignește. Ești acolo prezent, ești Viața, Lumina și Iubirea eternă, ești Calea noastră de urmat și Adevărul pe care trebuie să-l împărtășim. Mântuitorul nostru, își dorește să viziteze grădina sufletelor credincioșilor, să se roage, să mijlocească la Tatăl și să-și verse sângele pentru noi. Își reînnoiește în mod mistic jertfa de pe Cruce, pe Altar. Să avem credință neclintită în cele două taine: a Crucii și a Euharistiei.

S-o rugăm pe Maica noastră Preacurată și Îndurerată să ne conducă pașii și să mijlocească de la Dumnezeu harul de a-l iubi pe Fiul Său răstignit pentru noi. Să trăim astfel, ca să fim demni de a ne împărtăși cu pâinea cerească.

Întâlnirea Națională a Operatorilor Media Catolici din România

În perioada 12–14 martie 2026, la Oradea s-a desfășurat Întâlnirea Națională a Operatorilor Media Catolici din România (INOMC), găzduită de Episcopia Greco-Catolică de Oradea, în colaborare cu Comisia pentru Comunicații Sociale a Conferinței Episcopilor Catolici din România și cu structurile media ale Bisericii Catolice din țara noastră.

Evenimentul a reunit peste 40 de responsabili media, jurnaliști și operatori ai comunicațiilor sociale din toate eparhiile și diecezele din România. Au fost prezenți și PF Claudiu-Lucian Pop, Arhiepiscop Major și Mitropolit al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, și președinte al Comisiei pentru Comunicații Sociale a Conferinței Episcopilor Catolici din România (CER), ES George Bologan, Ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun și Ordinul Suveran de Malta, PSS László Böcskei, Episcop romano-catolic de Oradea și președintele Conferinței Episcopilor Catolici din România, PSS Virgil Bercea episcop greco-catolic de Oradea și părintele Francisc Ungureanu, secretar general al Conferinței Episcopilor Catolici din România.

Tema întâlnirii a fost inspirată din mesajul Papei Leon al XIV-lea pentru **Ziua Mondială a Comunicațiilor Sociale 2026** și a invitat participanții să reflecteze asupra responsabilității de „*A avea grijă de glasul și chipul omului*” într-un context marcat de transformări tehnologice rapide și de dezvoltare a inteligenței artificiale. Discuțiile din cadrul INOMC au evidențiat necesitatea consolidării comunicării ecleziale prin cooperare între structurile diecezane/eparhiale, formarea profesională a comunicatorilor și dezvoltarea unor instrumente instituționale comune (rețea de corespondenți, resurse media, infrastructură digitală). A fost reafirmată importanța unei voci credibile a Bisericii în spațiul public și a respectării standardelor jurnalistice, inclusiv combaterea dezinformării și respectarea drepturilor de autor. În același timp, participanții au reflectat asupra impactului inteligenței artificiale, subliniind utilitatea acesteia ca instrument, dar și necesitatea discernământului etic și a unor criterii clare pentru utilizarea responsabilă a noilor tehnologii în comunicarea și misiunea Bisericii.

Deschiderea lucrărilor a avut loc în *Aula Magna* a Seminarului Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi” din Oradea. În cuvântul de bun venit, PSS Virgil Bercea, a evidențiat responsabilitatea mass-mediei în societatea contemporană, subliniind că aceasta este chemată „să dea chip și voce persoanei umane”, deoarece

fiecare persoană poartă în sine chipul lui Dumnezeu.

PSS László Böcskei a subliniat că *activitatea mediilor catolice este strâns legată de misiunea evanghelizatoare a Bisericii. Mass-media catolică – a afirmat ierarhul – este chemată să transmită în societate bunătatea și iubirea lui Dumnezeu și reprezintă un instrument important în vestirea Evangheliei, promovând o comunicare întemeiată pe adevăr, responsabilitate și respect față de demnitatea persoanei.*

Praefericitul Claudiu-Lucian Pop a subliniat că *autenticitatea comunicării creștine izvorăște din relația personală cu Dumnezeu, afirmând că „dacă trăim cu Dumnezeu, dacă vorbim cu Dumnezeu, dacă privim fața lui Dumnezeu, atunci putem transmite și altora chipul și vocea Lui”.*

Excelența Sa George Bologan a subliniat că *identitatea persoanei umane se exprimă în mod unic prin chip și voce, acestea fiind „expresia unică și irepetabilă a identității fiecărui om”. În același timp, i-a încurajat pe comunicatori să contribuie la edificarea unei societăți bazate pe dialog și responsabilitate, amintind că vocația lor este aceea de a construi și de a edifica.*

Jurnalistul italian Andrea Gagliarducci, analist pe teme vaticane, a evidențiat faptul că, *în tradiția biblică, adevărul este legat de promisiunea lui Dumnezeu și de revelația adusă de Cristos, iar comunicarea creștină este chemată să păstreze această dimensiune profundă a adevărului chiar și în contextul transformărilor tehnologice.*

În sesiunile de formare susținute de invitați din țară și din străinătate, **Pr. Adrian Dancă** a propus o reflecție asupra alfabetizării digitale și a noii evanghelizări, evidențiiind riscurile și oportunitățile mediului digital pentru misiunea Bisericii. În acest context, a fost subliniată importanța dezvoltării unei culturi a discernământului în utilizarea noilor tehnologii; **Drd. Alina Balaj** a abordat tema formării și responsabilității în

Carisma franciscană

Carisma franciscană este Spiritul Divin care te face să-L cauți, să-L găsești și să-L prezinți lumii pe Domnul nostru Isus Cristos, așa cum a făcut Sfântul Francisc din Assisi. El a trăit puțin, doar 44 de ani, dar intens, lăsând în urmă un ordin călugăresc numeros și schimbând optica Bisericii Catolice din secolul al XIII-lea.

Expoziția deschisă la subsolul Sanctuarului Eparhial „Maica Domnului” Oradea, din strada Corneliu Coposu nr. 2B, cu prilejul Anului Jubiliar 2026, oferit Sfântului Francisc, care a trecut la cele veșnice acum 800 de ani, poartă acest titlu. Sunt 18 tablouri și 2 afișe care doresc să transmită unele aspecte din viața sfântului. Pentru a înțelege mai bine atmosfera secolului al XIII-lea, s-au adăugat informații despre manuscrise medievale și catedrale gotice. Deoarece cuvintele sunt sărace, s-au folosit și imagini care vorbesc de la sine.

S-ar fi putut scrie mult mai multe despre cruciade, despre castele și cetăți feudale sau despre alte aspecte din viața sfântului nostru, cum ar fi întâlnirea cu leprosul sau cu sultanul Al-Malik al-Kamil din Egipt. De asemenea, despre împlânzirea lupului din Gubbio și împăcarea sătenilor, despre natură și despre numeroasele minuni care pot fi citite în *Legenda Maior*, scrisă de sfântul Bonaventura, sau în *Fioretti* di San Francesco.

Pentru cei care iubesc cărțile, s-a amenajat o masă cu diferite volume despre Sfântul Francisc, tipărite relativ recent, dar și cu unele apărute acum 80 de ani la tipografia din Piața Ioșia nr. 16. Tot în Ioșia, părintele franciscan Iosif Celante OFMConv., în anul 1938, a zidit biserica din Piața Ghiocelilor, iar cu mari sacrificii a ridicat clopotele și a finisat interiorul. Apoi a venit războiul și „ciuma roșie”. Astăzi biserica este administrată de frații ortodocși.

Nu este ușor să condensezi atâtea informații pe un panou mic de 70×100 cm. Totuși, dacă se dorește, se pot adăuga și alte teme, mai ales că în curând vom avea și centenarul venirii primilor franciscani - pr. Ion Gârleanu și pr. dr. Dominic Neculăeș - în ajutorul fraților greco-catolici din Crișana. Pentru ei a fost dedicat un

panou intitulat „Pionierii franciscani”, unde a fost expus un tablou vechi al părintelui Ion M. Gârleanu, realizat de un autor anonim, din perioada în care slujea la Gruilung, alături de icoana frumoasă de la Holod, unde Francisc dorește să-L ridice pe Isus de pe Cruce.

Cred că suntem chemați cu toții nu doar la mântuirea noastră, ci și la slujirea lui Cristos în diferite moduri, atât în viața consacrată, cât și în cea de toate zilele. Francisc nu a fost preot, deși avea un respect deosebit pentru slujitorii Domnului; totuși, prin pasiunea sa pentru Dumnezeu, a salvat multe suflete, devenind un exemplu de urmat. El dorea să ducă cât mai multe suflete în Paradis; de aceea a cerut de la Domnul Isus și i s-a acordat indulgența din 2 august.

Sfântul Francisc a luat în serios strigătul lui Ioan Botezătorul din Evanghelia după Matei și a întemeiat un ordin al pocăinței, sub ocrotirea Fecioarei Maria, punându-L pe Cristos pe primul loc în viața sa.

Mulțumind tuturor fraților franciscani care s-au ostenit pe aceste plaiuri și care și astăzi muncesc pentru mântuirea noastră, conducându-ne spre Cristos, dorim să vă invităm la vizitarea Sanctuarului Eparhial „Maica Domnului” din Oradea și la primirea indulgenței iertării.

Othilia GROZA
Ordinul Franciscan Terțiar, Oradea

(urmare din pag. 11)

comunicarea instituțională a Bisericii în era digitală, evidențind necesitatea pregătirii profesionale a comunicatorilor și importanța unei comunicări transparente, coerente și credibile și, **Pr. Doru Popovici** a reflectat asupra rolului comunicatorului în epoca inteligenței artificiale.

În cadrul întâlnirii, participanții au elaborat un „decalog” al comunicării online în mediul eclezial, pornind de la convingerea că orice persoană cu responsabilitate oficială în Biserică reprezintă instituția și în spațiul digital.

Totodată, Sfintele Liturghii, în rit greco-catolic și romano-catolic, celebrate de Preafericitul Claudiu-Lucian Pop, respectiv Preasfinția Sa Böcskei László, în biserica „Sfântul Gheorghe” împreună cu participanții

la întâlnire, au oferit ocazia unor reflecții asupra dimensiunii spirituale a comunicării.

Prin această întâlnire, Conferința Episcopilor Catolici din România și structurile media ale Bisericii Catolice din țară își reafirmă angajamentul de a promova o comunicare responsabilă, profesionistă și fidelă valorilor creștine, în slujba adevărului, a demnității persoanei umane și a comuniunii dintre oameni.

Următoarea Întâlnire a Operatorilor Media Catolici din România va avea loc în perioada 4-6 martie 2027.

COMISIA PENTRU COMUNICAȚII SOCIALE
BIROUL DE PRESĂ AL EPISCOPIEI GRECO-CATOLICE DE ORADEA

PF Claudiu Pop, membru al Dicasterului pentru Bisericile Orientale

Arhiepiscopul major de Făgăraș și Alba Iulia, PF Claudiu Pop, a fost numit de papa Leon al XIV-lea membru al Dicasterului pentru Bisericile Orientale. Tot miercuri, papa l-a numit prefect al Dicasterului pentru Textele Legislative pe episcopul australian Anthony Randazzo și l-a numit episcop titular pe monseniorul Renzo Pegoraro, președinte al *Academiei Pontificale pentru Viață*.

Sfântul Părinte l-a numit membru al Dicasterului pentru Bisericile Orientale pe Beatitudinea Sa Claudiu-Lucian Pop, arhiepiscop major de Făgăraș și Alba Iulia a românilor. Numirea întâistătătorului Bisericii Române Unită cu Roma, Greco-Catolică, a fost publicată în buletinul din 25 martie a.c. al Sălii de Presă a Sfântului Scaun.

Totodată, papa l-a numit prefect al *Dicasterului pentru Textele Legislative* pe monseniorul Anthony Randazzo, care până acum era episcop al diecezei de Broken Bay, în Australia, conferindu-i în același timp

titlul personal de arhiepiscop.

Sfântul Părinte l-a numit episcop titular de Gabi pe monseniorul Renzo Pegoraro, președinte al *Academiei Pontificale pentru Viață*, conferindu-i titlul personal de arhiepiscop.

Sursa: www.vaticannews.va

Hirotonire preoțească la Biserica „Sfânta Familie” din Zalău

Comunitatea greco-catolică din Zalău a trăit un moment de binecuvântare prin hirotonirea unui nou preot în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Evenimentul a avut loc duminică, 1 martie 2026, în Parohia Greco-Catolică „Sfânta Familie”, în cadrul Sfintei Liturghii solemne celebrate de Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop al Eparhiei de Oradea, împreună cu un numeros sobor de preoți și persoane consacrate.

Prin acest gest sacramental, Biserica a primit un nou slujitor al Altarului, chemat să vestească Evanghelia, să administreze Sfintele Taine și să însoțească poporul lui Dumnezeu pe drumul credinței.

La finalul celebrării, noul preot hirotonit a mulțumit lui Dumnezeu pentru chemarea sa și tuturor celor care l-au susținut pe parcursul pregătirii sale. În cuvintele rostite, pr. Pop-Tite Nicolae Gabriel și-a exprimat dorința de a sluji cu blândețe și responsabilitate, punând întotdeauna grija pentru sufletele credincioșilor pe primul loc. Toți cei prezenți s-au apropiat pentru a primi binecuvântarea noului preot, exprimându-și bucuria și sprijinul pentru misiunea pe care acesta o începe în slujirea Bisericii.

Pop-Tite Nicolae Gabriel, născut la 11 februarie 2000, este originar din localitatea Plopiș. A absolvit școala gimnazială din Plopiș, urmând apoi Liceul Teoretic „Simion Bărnuțiu” din Șimleu Silvaniei. A absolvit Seminarul Teologic și Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, Departamentul Oradea, în anul 2023. În anul 2024 s-a căsătorit cu Pop-Tite Andreea Florina, din localitatea Jibou, iar un an mai târziu au devenit părinți.

Biroul de Presă EGCO

Moment spiritual în Duminica Crucii la Haieu - Băile „1 MAI”

În cea de-a treia duminică a Postului Mare, cunoscută în tradiția creștină drept Duminica Crucii, comunitatea greco-catolică din parohia „Nașterea Maicii Domnului” din Haieu – Băile „1 Mai” a trăit un moment de spiritualitate prin participarea la devoțiunea Calea Sfintei Cruci, însoțită de pricesne. Evenimentul, devenit deja o tradiție locală, a fost organizat în colaborare cu Episcopia Greco-Catolică de Oradea și se desfășoară în fiecare an în această duminică din timpul Postului Mare. Devoțiunea a fost marcată de o atmosferă de rugăciune și reculegere, credincioșii parcurgând stațiunile care evocă Patimile Domnului Nostru Isus Cristos. Între momentele de meditație, participanții au ascultat pricesne interpretate de artiștii **Veta Biriș, Paul Ananie și Remus Bondar**, cântări care au adâncit trăirea spirituală a celor prezenți.

În mijlocul comunității s-au aflat Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, E.S. George Bologan, ambasadorul României pe lângă Sfântul Scaun și Ordinul Suveran de Malta, pr. Protopop Gavril Bubo, pr. Vicar Judecătoresc Răzvan Iacob, preoți din protopopiatul de Oradea, membri ai Reuniunii Mariene Eparhiale, precum și reprezentanți ai autorităților locale și numeroși credincioși veniți din Oradea, din localitățile învecinate și chiar din județul Maramureș.

În contextul vieții moderne, episcopul Virgil Bercea a atras atenția și asupra modului în care folosim tehnologia: „Este important să facem post și de la felul

în care folosim telefoanele și aceste dispozitive. Când le punem deoparte și oferim acele momente lui Dumnezeu, este tot o formă de post. Când nu răspundem răului cu rău, când nu scriem cuvinte jignitoare, aceasta este tot o formă de post.”

Gazda evenimentului, pr. Ștefan Madarasi, a mulțumit lui Dumnezeu pentru bucuria acestei seri și pentru participarea numeroasă a credincioșilor. Evenimentul s-a încheiat într-o atmosferă de reculegere și speranță, participanții fiind invitați să continue drumul Postului Mare cu credință și încredere.

„Încă mai este loc la Cruce pentru fiecare dintre noi” – a fost mesajul transmis credincioșilor, ca invitație la apropiere de Dumnezeu, la pace interioară și la o trăire autentică a credinței în această perioadă de pregătire spirituală.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Calea Crucii în Protopopiatul Carei

În după-amiaza duminicii a IV-a a Postului Mare, dedicată Sfântului Ioan Scărarul și evocării vindecării fiului lunatic, preoții și credincioșii din Protopopiatul Carei s-au unit în rugăciune pentru a parcurge împreună Calea Crucii, alături de Mântuitorul Isus.

Evenimentul a avut loc în curtea capelei „Sfânta Treime”, situată pe marginea drumului care leagă municipiul Carei de orașul Tășnad. Într-o atmosferă liniștită, mângaiată de razele timide ale soarelui și însoțită de trilul păsărilor, credincioșii și preoții s-au adunat în fața crucii din mijlocul curții.

După cuvântul de salut rostit de pr. protopop Lu-

cian Cociorva, cei prezenți au pornit în rugăciune pe Calea Crucii, amenajată în urmă cu peste 100 de ani în curtea capelei, oprindu-se pe rând la fiecare stațiune.

La fiecare stațiune, meditațiile au fost proclamate de către preoții participanți, iar credincioșii s-au unit în rugăciune, într-o atmosferă de profundă reculegere. După rugăciunea finală, rostită în fața Sfintei Cruci, părintele protopop a adresat un cuvânt de mulțumire preoților prezenți – pr. Gheorghe Pop, pr. Iulian Palas, pr. Florin Mădăraș, pr. Paul Pop și pr. Florian Gui – precum și credincioșilor, subliniind valoarea prezenței lor și disponibilitatea de a lăsa confortul propriilor locuințe pentru a participa la acest moment de rugăciune comună.

Totodată, părintele protopop a evidențiat asemănarea dintre purtarea Crucii de către Mântuitorul Isus și purtarea crucilor personale în viața fiecăruia dintre noi.

La final, într-o atmosferă frățească, cei prezenți au rămas împreună, împărțind bucuria revederii și a comuniunii, într-un moment de înălțare sufletească.

Protopopiatul de Carei

Vernisajul instalației „Aripile libertății”

Într-o pauză, oferită de Providența divină, între cerul înnorat și ploaie, s-a desfășurat vernisajul instalației „Aripile libertății” semnată de sculptorul Andrei Marina-Voith.

Concepută special pentru a fi amplasată la Oradea, la începutul Postului Mare, instalația propune nu triumful zborului, ci începutul unui parcurs interior. Aripile pot fi citite ca semn al protecției și al chemării la înălțare – o scară simbolică între pământ și Cer.

Preasfinția Sa Virgil Bercea, prezent la eveniment, a subliniat prin intervenția sa rolul artei în acest parcurs spre mântuire.

Sculptorul Andrei Marina-Voith, prezent la vernisaj, a mulțumit pentru invitație, salutând Oradea și publicul prezent: „*Lucrarea mea nu este pasăre, este zbor. Este libertate. Contează foarte mult cu ce plecați de aici – ce ați simțit în clipa în care ați văzut această lucrare și poate veți reveni pentru a o privi din nou.*”

Finalul evenimentului a fost marcat de momentul muzical susținut de mezzosoprana Corina Ile, artist liric al Filarmonicii de Stat Oradea, acompaniată la pian de lect. univ. dr. Camelia Andone. Au fost interpretate: • *Panis Angelicus* de César Franck; • *Ave Maria* de J.S. Bach; • fragmentele *Eja Mater* și *Fac ut portem* din *Stabat Mater* de Giovanni Battista Pergolesi.

Rodica INDIG
Consilier cultural EGCO

Întâlnirea Oficiului Național pentru Pastorația Tineretului

În perioada 17–19 martie 2026, la Mănăstirea Călugărilor Carmelitani din Ciofliceni, s-a desfășurat întâlnirea de primăvară a Oficiului Național pentru Pastorația Tineretului. Evenimentul a fost găzduit de Eparhia Greco-Catolică de București. Au participat PSS Virgil Bercea, responsabil al Comisiei pentru Laici și Tineret din cadrul Conferinței Episcopale Catolice din România, precum și preoții responsabili ai Oficiilor diecezane și eparhiale pentru pastorația tineretului din România. Aceștia au fost însoțiți și de tineri, întrucât viziunea Bisericii universale presupune implicarea și cooptarea tinerilor în organizarea activităților care le sunt destinate.

Pe agenda de lucru a întâlnirii s-au aflat subiecte precum: „*Schimb de experiență între dieceze și eparhii*”, „*Pelerinajul național la Medjugorje*”, „*ZMT Seoul 2027*”, „*Întâlnirea Națională a Corurilor de Tineret (Timișoara)*”, dar și alte teme de actualitate.

Pe lângă sesiunile de lucru dedicate acestor

subiecte, participanții au luat parte la Sfânta Liturghie în Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Vasile” și au vizitat Palatul Parlamentului.

Această

întâlnire face parte din seria reuniunilor bianuale organizate de Oficiul Național pentru Pastorația Tineretului, care au ca scop discutarea temelor de actualitate și consolidarea unei viziuni unitare asupra pastorației tineretului în România.

Oficiul Național pentru Pastorația Tineretului

Sportul îmbinat cu rugăciunea la Tinca

Echipa de fotbal a preoților greco-catolici din Eparhia de Oradea s-a reunit luni, 2 martie, pentru o nouă întâlnire, desfășurată într-un cadru deosebit, la biserica greco-catolică din localitatea Tinca. Evenimentul a avut o semnificație specială, întrucât, pe lângă obișnuitul antrenament sportiv săptămânal, preoții au ales să trăiască și un moment de rugăciune comunitară.

Întâlnirea a fost găzduită de părintele protopop Mihai Terec, care i-a primit pe preoții participanți în biserica din Tinca. Membrii echipei s-au rugat împreună Calea Crucii, marcând o îmbinare firească între dimensiunea fizică și cea spirituală a vieții preoțești.

Fotbalul devine, astfel, un mijloc de apropiere, dialog și colaborare, completat de momentele de rugăciune și viață spirituală comună.

Pr. Antoniu SUCIU

Pr. Cristian F. SABĂU

PERSOANE, FAPTE, VIEȚI MEMORABILE ÎN ISTORIA BISERICII GRECO-CATOLICE

Domnul Nicoară Gavril (II)

În închisoare

Pr. Cristian Sabău (Pr. C.S): Vorbind despre acest moment al închisorii, vă amintiți, ați intersectat preoți sau ierarhi greco-catolici?

Gavril Nicoară (G.N.): Eu, nu. În zona în care am fost, nu erau. Ei [pr. Dărăban și alții] au fost la Poarta Albă.

(Pr. C.S): Dvs. unde ați fost?

(G.N.): Eu am fost în lagărul [de muncă] Saligny. Ei au fost încadrați altfel. Au fost duși acolo din motive politice. Eu am fost considerat dușman.

S-a cerut biografia mea la Budapesta. Apoi, de la Budapesta a ajuns la București, fiindcă Partidul Comunist era, de fapt, același peste tot. Eu am fost considerat dușman și trădător de țară. Am fost condamnat la moarte, dar am fugit în România și nu m-au mai putut prinde. Astfel, m-au pus într-un lagăr foarte aspru, într-o unitate deosebit de strictă. Relații cu alți preoți nu am prea avut.

Singurul cu care am mai stat de vorbă era pr. Puni - Dumnezeu să-i dea zile lungi. A făcut un apostolat fantastic. Eu îi prezentam oameni îi spuneam: „Du-te tu. Vezi. Fii atent.” Eu îi cunoșteam, pentru că eram majoritatea ardeleni și greco-catolici.

De aceasta, am făcut tot ceea ce am putut pentru Biserică, pentru că într-o celulă acolo [din închisoare] am stat șase luni fără lumină și fără aer, fără geam, și m-am rugat lui Dumnezeu: „Doamne, ajută-mă!, Doamne, scapă-mă de aici și am să zidesc o biserică!” Apoi, m-am gândit: „Dar cum pot eu, Doamne, să spun lucrul ăsta?! Eu sunt nimeni și nimic. Nu fac parte din înalta societate. De unde să am eu bani? Cum pot eu să zic așa ceva?!” Dar, parcă mi-a spus în gând Cineva așa, „Vei vedea tu...!” Și uite, că m-a ajutat Dumnezeu și am făcut pe unde am fost: la Gruilung [jud. BH], la Sititelec [jud. BH], și-n alte locuri pe unde am putut: pe la Mănăstire [Oradea, jud. BH], la pr. Pușcaș [Oradea, jud. BH].

Eu nu pot să vă spun lucruri care nu sunt reale. Nu mai am dreptul [să zic neadevăruri]: trebuie să fiu sincer cu mine însumi. Nu mai am mult de trăit, iar amintirea minciunii este cel mai mare păcat: trebuie să spui lucrurile așa cum sunt. N-a fost ușor; a fost foarte greu. Numai Dumnezeu ne-a ținut. ...Credința aceea mică, cât am avut noi, aceea ne-a ținut... și pe cât posibil am căutat să facem bine.

Părintele Emil Puni

În pușcărie m-am întâlnit, cum spuneam, cu părintele Emil Puni [1916-2008], mai în vârstă decât

mine cu doi ani, cu care m-am și împrietenit. Eu știam care dintre pușcăriași [numiți, fără deosebire, „hoți”] erau greco-catolici și îi trimiteam la pr. Puni. El, în drumul de la baracă până la veceu [70-80 de metri], îi spovedea și îi chema - unul, doi, trei, câți se nimereau în ziua aceea -, iar pe urmă le spunea: „Peste două zile să veniți să vă cuminecați!” Și pe urmă, mergeam în WC, ne dădeam pantalonii jos [plânge], în poziția șezut, că nu exista scaun, ci numai o scândură, și atunci el [pr. Puni] venea și ne dădea Cuminecătura în WC. În această modalitate primeam harul lui Dumnezeu!

(Pr. C.S): Ați fost cu părintele Puni în toată perioada aceasta de 4 ani?

(G.N.): Nu, nu am fost tot timpul. Cu el am stat cam doi ani și ceva, dar s-a creat între noi o legătură spirituală, sufletească, încât am rămas prieteni pe viață.

O faptă bună în detenție

De exemplu, n-am să uit... Eu lucram, eram în lagăr, dar eram constructor, și aveam vreo 30 de oameni sub mâna mea. Și într-o noapte m-am dus la comandantul să-i fac o sobă de teracotă. La două noaptea i-am terminat soba. Și m-am dus până în lagăr, până în mijlocul lagărului, că lagărul era așa o alee, gard de sârmă în dreapta, gard de sârmă în stânga și barăci, și la fiecare intrare în baracă era o santinelă neînarmată - alea înarmate erau sus pe turele, cu reflectoare. Și când am coborât că lagărul era într-o vale, exista o carceră, știam de ea. Era iarnă, frig, măi, și zăpadă... Știți cum urlau sârmele acelea, fișcurau „Viiiiiii!”: parcă cânta la orgă a jale și a durere [se emoționează]. Și aud pe cineva că plânge, parcă, când am trecut pe lângă carceră. M-am oprit, adică cineva era în carceră. L-am compătimit și m-am dus să mă culc. Și când m-am așezat pe pat [m-am gândit], „Păi cum să mă culc? Acela moare până dimineață... [Suspină și plânge] Ce să fac?” Era noaptea, pe la 1.30-2.00. „Dacă este santinelă și mă vede de acolo, mă împușcă, că n-aveai voie să circuli. Doamne ajută!” Am luat pătura de pe mine. Am avut într-o lădiță vreo câteva pătrățele de zahăr cubic. Am luat pătura și zahărul cubic, le-am băgat subsuoară și am adus tiptil spre carcera în care era băgat omul. I-am băgat repede pătura pe o gaură micuță, și i-am dat zahărul. Norocul meu a fost că bătea vântul invers și santinela stătea cu spatele la vânt, și nu m-a observat: tot puterea lui Dumnezeu! Și am sus „Până dimineață să nu stai, să te miști, că altfel mori!” Și eu m-am retras și m-am culcat. ...Așa cum am putut, că așa

(urmare din pag. 15)

dormeau, că de abia îți dădeai jos pantalonii. Te îmbrăcai invers, nu cum te îmbraci acum, ci ca să fie spatele acoperit. Și era frig și eram fără pătură.

A trecut o zi, două, și într-o zi vine la mine un cetățean. „Să trăiți, domnule șef!” Acolo te fereai de informatori, nu știai cu cine vorbești; tot timpul trebuia să fii foarte atent. Dacă ai scăpat un cuvânt, imediat te lua securitatea că ai vorbit ce nu trebuie. Zice „eu sunt omul pe care l-ai scăpat de la moarte”. Cum s-a întâmplat? Dimineața, când au ieșit vreo 3.000 de oameni, eram încolonați. Te scotea dimineața la ora 6 [se emoționează], întuneric, iarna, și acolo, în picioare îți turna în gamelă niște cafea și o felie de pâine uscată. Acolo mâncai. Și încolonați, câte cinci, trebuia să ieșim afară. A venit locotenentul care era cu politrucul și s-a dus la carceră. Și a deschis ușa de la temniță; încă nu se luminase bine de zi. Și când a deschis ușa de la carceră, un om în cămașă, în izmană și cu capul gol, buf, a căzut în zăpadă. Și a strigat „Costică” să audă lumea, dapăi nu s-a auzit până în capăt, că era coloana lungă: „Să-l scoale Dumnezeu, ăla care l-a băgat acolo!” Și omul s-a mai ridicat o dată, și a căzut în zăpadă. Și nu s-a auzit decât uuuu..., un urlat până în fund. Nu știa lumea, decât aceia din față, ce s-a întâmplat, dar a continuat și restul urlatului.

Și a trecut până primăvara, și a venit un om la mine „Eu sunt acela care m-ai scăpat de la moarte!” „Noah, și ce vrei?” Mi-era frică, credeam că era un informator. De fapt, era un pocăit. Zice, „am venit să treci la noi, la pocăiți, că nu Dumneata m-ai scăpat, ci Dumnezeu m-a salvat, Isus”. „Nu ți-e rușine? Vezi-ți de treaba ta și lasă-mă tu pe mine în pace!” „Bine, bine, lasă că-i vedea tu ce vei păți la noapte!” „Măi, omule, era în detașament la mine omu’, du-te și vezi-ți de treaba ta”, trebuia să fiu dur pentru că nu știam cu cine am de-a face. „Lasă că-i vedea ce vei păți la noapte...!” „Du-te și vezi-ți de treaba ta acolo și să nu mai vii pe la mine! Să mă lași tu în pace, am eu credința mea...!” Și noaptea, dragă, a fost grozav, asta n-am să o uit niciodată... Dom’le, cum m-am culcat, mi-am făcut rugăciunile în coate și în genunchi - eu nu dormeam în grămadă, baraca era din două părți, în dreapta și în stânga dormitoare [comune], iar la mijloc la o cămăruță mică de doi pe un metru, unde eu făceam pontajul, că eram șeful lor... Dragă, cum am închis ochii și am adormit, a venit [în vis] un roi de albine, de îngeri. Roi! Ai văzut, albine roind? Atâtea au fost că se loveau unele de altele, toate s-au năpustit asupra mea. [Suspină și râde] Era ceva feeric, ceva de nedescris. Mă bucuram, pentru că era lumină multă, zâmbet și un sunet frumos. Și, domnule, unul, doi, erau mai obraznici, și tot mă bâzâiau la nas cu un pai: ba îmi băgau paiul pe nas, ba mă trăgeau de urechi, ba îmi împungeau ochii... Și m-am enervat: „Ia mai lăsați-mă în pace!” Zice: „Dacă faci gălăgie, se trezesc oamenii în dormitor. Să taci din gură! Că dacă nu, îți astupăm gura și n-ai să mai poți să urlă! Cu prosopul din cui îți astupăm gura”. Și atunci eu din som-

nul acela am sărit repede să iau prosopul din cui ca nu cumva să mă sugrume cu el. Și m-am trezit, și au plecat îngerii. Acesta a fost un vis extraordinar! Iar dimineața, a venit pe la mine pocăitul „Domnule Nicoară, domnule șef, ce ai pățit azi noapte?” „N-am pățit nimic! Vezi-ți de treabă” „Mintî! Eu știu ce ai pățit azi noapte!” Omul a plecat de la mine la detașament și nici eu nu l-am mai văzut: s-a mutat în altă parte, numai să nu mai stea cu mine. Deci puterea lui Dumnezeu lucrează. Este incredibil, dar este adevărat. Așa se mă ajute Maica Sfântă, că nu vă spun nici o exagerare.

Somn cu risc și visări

Dimineața la 6 era deșteptarea și trebuia să fii acolo la apel, că se număra. Dacă unul lipsea din 3.000, nu se putea ieși afară, și era strictete... Eu am adormit, și a venit soția și m-a trezit... „Scoală-te! Du-te repede, că se face numărătoarea!” Mi-am tras pantalonii și repede am fugit afară. Și când am ajuns acolo, exact s-a potrivit că a fost rândul meu și am răspuns la apel.

Sau noaptea... Ieșeam din lagăr, în special din celule, și zburam pe câmp, peste dealuri, peste munte... Atâta bucurie, atâta verdeță... [se emoționează] O vedeam pe Fecioara Maria, vedeam diferite mănăstiri... Dintr-un munte zburam pe al munte... A fost o perioadă când Dumnezeu nu știu ce a vrut cu mine, dar m-a ajutat.

(Pr. C.S): Cum reușeați să ieșiți din lagăr?

(G.N.): Din lagăr nu puteai să ieși. Nu aveai cum...

(Pr. C.S): Spuneți că ieșeați dintr-un munte într-altul...

(G.N.): Nu, asta visam...

(Pr. C.S): Imaginar?...

(G.N.): Imaginar, imaginar numai, dragă... Levi-tam... Dar e ceva extraordinar... Eu nu știu ca așa ceva să se mai întâmple ... Era ceva ieșit din comun... Așa erau, un parc, o frumoasă zonă și acolo era Fecioara Maria, erau ceva sfinți nedefinit... Și mă duc mai departe și am zărit alt munte, acolo altă frumusețe... Și așa toată noaptea mă plimbam de pe un munte pe altul, până când dimineața mă sculam și atunci mă rugam lui Dumnezeu, zicând, „Doamne, mulțumesc, Doamne, că mi-ai dat o noapte bună”...

Acestea sunt povești adevărate, nu-s niciuna [inventate] [se emoționează]... V-o spun, cu conștiința întreagă. Acum, dureros, nu mai pot visa... Noaptea mă trezesc ... ascuns prin gropi [plânge] Și mă rog. Toată noaptea mă zburam...

(Pr. C.S): Erați la Oradea când a fost consacrat episcop Preasfințitul Ioan Suciș?

(G.N.): Nu, eu nu-s orădean, eu sunt clujean.

(va urma)

Reînnoirea legământului față de Fecioara Maria

Duminică, 8 martie 2026 în Parohia Greco-Catolică „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Sântandrei, **Reuniunea Mariană** și-a reînnoit legământul față de Fecioara Maria.

În timp ce se intona „Sub steagul Tău, Marie”, Imnul Reuniunii Mariane, fiecare marianist a primit o eșarfă nouă și o medalie cu chipul Fecioarei Maria. Cu vocile încărcate de emoție firească, toți împreună, într-un glas, au rostit Rugăciunea de consfințire, prin care se angajează să rămână în continuare devotați Mamei cerești, cerându-i ocrotirea până „în ceasul morții” fiecăruia. Ca semn de recunoștință, fiecare a așezat o floare la picioarele Mariei.

Mariana ȘTEF

Rugăciune împreună a Reuniunilor Mariane din Eparhia de Oradea

În anul 2026, reprezentanți ai marianiștilor din toată eparhia de Oradea am întâmpinat împreună Sfânta Sărbătoare a *Bunevestiri* la Zalău.

Începând cu 2025, întrunirea eparhială a Reuniunilor Mariane o desfășurăm în diferitele protopopiate la invitația părinților protopopi, spirituali ai marianiștilor. După întâlnirea plină de rod, în an jubiliar, de la Șimleu Silvaniei de anul trecut, acum, am răspuns în număr mare, invitației Pr. Valer Părau, protopop de Zalău și paroh al impresionantei biserici „Sfânta Familie” și totodată părinte spiritual al Reuniunii Mariane cu același nume.

A fost o zi de sărbătoare pentru toți credincioșii care au participat la Sfânta Liturghie arhierescă, la cuvântul gazdei, la părtașia care a urmat prin daruri de „zidire întru trăirea cu Preacurata Fecioară Maria” pentru marianiștii participanți, și prin generoasa agapă oferită de gazde.

Punctul central al Întrunirii marianiștilor din întreaga Eparhie a fost **Reînnoirea solemnă a Promisiunilor** citită de Preasfințitul Episcop Virgil, rostită cu emoție, cu deplină dăruire de fiecare dintre noi. Binecuvântarea care a urmat a fost nu doar încununarea unui angajament ci și așezarea în calea noastră a unei „noi trepte de urcat”. Pentru ca acest lucru să fie cât mai lin, mai ușor, noi, comitetul eparhial al Reuniunii Mariane am pregătit un dar fiecărei asociații prezente: **Beiuș, Bobota, Marghita, Oradea (Parohia 1 și Santuarul Maica Domnului), Plopiș, Sântandrei, Șimleu Silvaniei, Zalău 1 și Zalău 2 Dumbrava.**

Cum dorința noastră este de a îmbogăți asociațiile noastre cu noi devoți ai Maicii Domnului, am oferit și pliantul de prezentare a **Statutului de marianist**, realizat de d-na Silvia Pantiș, vicepreședintă eparhială și un pliant despre **Bunavestire**, momentul care ne definește vocația prin acel **FIAT** al Mariei. Am oferit și prezentat Revista **Marianistul**, publicația națională a Reuniunii Mariane, care apare anual

la Blaj, în care noi cei care scriem aici și în revista eparhiei, *Vestitorul* ieșim spre cititori cu tot sufletul, priceperea și experiența trăirii credinței. Am îndemnat pe cei prezenți să colaboreze și să se aboneze la aceste publicații. De asemenea am prezentat cartea Pr. Alin Vara, **PREZENȚA EI – MEDIERI ALE MAICII DOMNULUI ÎN ISTORIILE NOASTRE**, o carte de meditații care ne ajută să o cunoaștem pe Maria în complexitatea profilului său.

Am încercat o prezentare a membrilor comitetului nostru eparhial format din Pr. spiritual Traian Dobrată, Maria Mirela Filimon, președinte, D-nele: Florica Omilescu, Florica Pop și Silvia Pantiș, vicepreședinte, D-na Marinela Diaconu, secretară. Din partea Biroului Pastoral, d-na Laura Ologu, care ne este mereu alături cu deplină dăruire și competență.

Încurajare, sprijin și ajutor concret, discutarea oricăror probleme în care noi, comitetul eparhial ne putem implica ne-a fost mesajul la această Întrunire. Pentru anul 2027, Pr. Protopop Zima Zorel ne-a invitat să ne întrunim la Beiuș.

Cuvântul Preasfințitului Virgil, cald, apropiat, prin care ne-a mărturisit despre prezența Preacuratei Fecioare în „istoria vieții sale” a fost îndemnul de a răspunde întotdeauna Lui Dumnezeu precum Maria: „Fiat!”

Laura OLOGU
Maria Mirela FILIMON

Sfințire de Troiță la Pocola

Pe data de 15 martie 2026, în Duminica a III-a din Postul Mare (a Sfintei Cruci), Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, a oficiat Sfânta Liturghie arhierescă împreună cu un sobor de preoți la Parohia „Buna Vestire” din Pocola.

La Sfânta Liturghie a fost prezent un număr mare de preoți din Protopopiatul de Beiuș, alături de părintele protopop Zima Zorel, părintele vicar general Mihai Vătămănelu și părintele arhidiacon Grațian Guiaș.

În cuvântul de învățătură, ierarhul le-a amintit celor prezenți despre Crucea lui Cristos ca simbol al Postului Mare, perioadă a renunțării și a mortificării:

„Astăzi L-am auzit pe Mântuitorul care spune: «Cine vrea să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie!». Totul este «un luat al Crucii în viață». Bunul Dumnezeu este Cel care, dincolo de toate, ne ajută să ducem crucea. Suntem la jumătatea Postului Mare, de aceea sărbătorim astăzi Sfânta Cruce. Ați văzut la începutul Sfintei Liturghii că, imediat după binecuvântare, am ieșit în procesiune cu Sfânta Cruce. Mai există o sărbătoare dedicată Crucii, Înălțarea Sfintei Cruci, care are cu totul altă

semnificație. În această perioadă a Postului Mare încercăm o mortificare a trupului și a sufletului, încercăm să ne îndreptăm de păcatele noastre, să facem binele și să mergem pe urmele lui Isus, pe urmele Crucii.

La final, părintele paroh Boța Marius a mulțumit ierarhului pentru cuvântul de învățătură și preoților prezenți la Sfânta Liturghie, invitându-i pe toți cei prezenți să participe, în fața bisericii, la sfințirea troiței.

Cristian CIULEA
Biroul de Presă EGCO

Vizită pastorală în Parohia Lucăceni

Comunitatea greco-catolică din Lucăceni a trăit duminică, 15 martie 2026, în Duminica a III-a din Postul Mare – Duminica Sfintei Cruci – momente de încărcătură spirituală, prilejuate de vizita pastorală a Părintelui Vicar Antoniu Chifor.

Punctul central al zilei a fost celebrarea Sfintei Liturghii, la care credincioșii s-au adunat în rugăciune. În cuvântul de învățătură, Părintele Vicar a vorbit despre legătura profundă dintre Crucea lui Cristos și Sfânta Euharistie, subliniind că jertfa de pe Cruce devine prezentă în fiecare Sfântă Liturghie.

Vizita a fost și un moment de reamintire a rădăcinilor istorice ale localității, al cărei nume este legat de marele preot și militant pentru drepturile românilor ardeleni, Vasile Lucaciu. La inițiativa sa, după reforma agrară din 1921, mai multe familii de români din Șișești

au fost impro-prietărite în această zonă, punând astfel bazele satului Lucăceni.

Biserica greco-catolică din localitate, cu hramul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, a fost sfințită în 2012 de către Preasfințitul Episcop Virgil Bercea, după ce prima Sfântă Liturghie în noul lăcaș fusese celebrată în anul 2006.

Vizita pastorală a Părintelui Vicar Antoniu Chifor a întărit sentimentul de comuniune și credință al credincioșilor.

Pr. Florin MĂDĂRAS

Prilej de pace și întărire sufletească

În Duminica a III-a a Postului Paștelui, în parohia „Sfântul și Marele Mucenic Gheorghe” Poiana, Sfânta Liturghie a fost prezidată de părintele Mihai Tegzeș, vicar și responsabil cu pastorația adulților și a familiilor, din cadrul Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, alături de părintele paroh Vasile Todean, părintele Mirel-Mihai Demian și pr. diacon Adrian Mătășel. Bucuria acestei celebrări a fost întregită de prezența Corului Catedralei „Sfântul Nicolae”, condus de doamna Luminița Popescu, care a animat Sfântă Liturghie, prin cântările lor.

Ipod. Florin-Bogdănel TIMOȘ

10 ani de la absolvire

Sâmbătă, 28 februarie 2026, Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, a oficiat Sfânta Liturghie arhierescă în biserica Sfântul Gheorghe, din incinta Seminarul Teologic „Sfinții Trei Ierarhi”, cu prilejul împlinirii a 10 ani de la terminarea studiilor universitare de către promoția 2015.

La celebrare au participat preoți formatori ai Seminarului Teologic, alături de profesori și foști absolvenți ai promoției aniversate, reuniți într-un moment de comuniune, recunoștință și rugăciune.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de corul „Schola Cantorum” al Seminarului Teologic, sub bagheta maestrului Radu Mureșan, contribuind la solemnitatea celebrării printr-o interpretare deosebită.

În cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa a pornit de la textul Evangheliei după Marcu, amintind că Domnul Isus mergea împreună cu apostolii, iar în acest drum se petreceau numeroase evenimente: întâlniri cu oameni bolnavi, gesturi simple, dar și critici și judecăți din partea celor care îi priveau. Ierarhul i-a îndemnat pe cei prezenți să se întrebe dacă, în propriul lor mers prin

lume, trăiesc evenimentele vieții împreună cu Domnul și dacă Îl simt aproape, așa cum era cu apostolii și cu cei aflați în suferință.

La Finalul Sfintei Liturghii a fost oficiată slujba panahidei în memoria celor trecuți la cele veșnice.

Cristian CIULEA
Biroul de Presă EGCO

Calea Sfintei Cruci pe Dealul Calvaria (Ciuperca) din Oradea

Numeroși credincioși de diferite confesiuni, români și maghiari, au participat în după-amiaza zilei de vineri, 27 martie 2026, la tradiționala Cale a Sfintei Cruci într-un eveniment de întâlnire spirituală, comuniune și rugăciune organizat de Sanctuarul Eparhial „Maica Domnului”, în colaborare cu Seminarul Teologic „Sfinții Trei Ierarhi”, Episcopia Greco-Catolică și Episcopia Romano-Catolică de Oradea.

Reluată în acest an de pr. Augustin Budău, OFMConv, inițiatorul acestei devoțiuni în Oradea încă din 2003, Calea Crucii a fost marcată de punerea în scenă a Patimilor Domnului și de participarea episcopilor Virgil Bercea și László Böcskei, alături de preoți, persoane consacrate, seminariști, tineri și familii.

În deschiderea celebrării, pr. Augustin Budău a invitat la o trăire autentică a misterului Crucii: „Nu venim doar pentru a aminti suferința Ta, ci pentru a contempla iubirea cu care Ți-ai dăruit viața pentru mântuirea lumii. Tu ai acceptat nedreptatea, batjocura și suferința pentru ca noi să avem viață și speranță”.

Accentul a fost pus pe actualitatea mesajului Crucii în lumea de astăzi: „Dorim să îți cerem darul păcii și al fraternității pentru lumea noastră rănită de ură și războaie (...). Vrem să fim solidari cu cei care au pierdut persoane dragi, în special cu copiii care nu și-au mai revăzut tatăl plecat pe câmpul de luptă”.

Pe parcursul celor paisprezece stațiuni, meditațiile au transpus Patimile Domnului în realitățile concrete ale societății contemporane. Au fost evocate suferințele copiilor marcați de respingere, umilință sau violență în mediul școlar, fragilitatea adolescenților

confrunțați cu lipsa de repere și presiunea deciziilor, dar și dificultățile adulților în a face alegeri responsabile și coerente. De asemenea, reflecțiile au evidențiat nevoia profundă de relații autentice și sprijin reciproc, într-o societate grăbită, în care gesturile simple și prezența sinceră devin tot mai rare. Au fost aduse în atenție eforturile părinților de a oferi o educație solidă copiilor, dar și rugăciunea și speranța persoanelor vârstnice care doresc ca noile generații să trăiască în demnitate, păstrând valorile primite. (...)

Evenimentul s-a încheiat cu binecuvântarea finală oferită de Preasfinția Sa Virgil Bercea, prin mijlocirea Sfintei Fecioare Maria, încredințându-i pe toți cei prezenți ocrotirii sale și pregătirii pentru Sărbătoarea Învierii Domnului.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO